

Sygn. akt: I Ns 104/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd (...) I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Monika Mleczko – Pawlikowska
-----------------	----------------------------------

Protokolant:	sekr. sądowy Dominika Ritter
--------------	------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2016 r. w Chełmnie,

na rozprawie

sprawy z wniosku: (...) S.A. z siedzibą w G.

z udziałem: G. K., Skarbu Państwa - Starosty Powiatu (...)

o zasiedzenie służebności gruntowej

postanawia:

1. Stwierdzić, że (...) S.A. z siedzibą w G., z dniem 27 lutego 2003r. nabył w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tejże nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV (...) oraz linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV (...) oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, obciążającą nieruchomość stanowiącą obecnie własność uczestnika postępowania G. K., położoną w miejscowości G., gmina U., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka nr (...), dla której Sąd (...) prowadzi księgę wieczysta nr (...),
2. Ustalić, że koszty postępowania ponoszą wnioskodawca i uczestnicy postępowania zgodnie ze swoim udziałem w sprawie.

Sędzia Sądu Rejonowego

M. P.

Sygn. akt I Ns 104/16

UZASADNIENIE

(...) S.A. w G. wniósł o stwierdzenie, że wnioskodawca bądź Skarb Państwa z upływem dnia 27 lutego 1983r. nabył w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tejże nieruchomości urządzeń

przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV (...) oraz linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV (...) oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, obciążającą nieruchomość stanowiącą obecnie własność uczestnika postępowania – G. K., położoną w miejscowości G., gmina U., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka o numerze (...), dla której Sąd (...) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, iż uczestnik postępowania ad 1 jest właścicielem nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości G., gmina U., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka o numerze (...), dla której Sąd (...) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Na przedmiotowej nieruchomości posadowione są następujące urządzenia elektroenergetyczne, stanowiące własność wnioskodawcy:

- linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV (...), jeden słup pojedynczy.

Długość pasa służebności wynosi 183m. Szerokość pasa służebności wynosi 6,2m.

- linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV zasilana ze stacji transformatorowej (...), dwa słupy pojedyncze, dwa słupy podwójne.

Długość pasa służebności wynosi 175m. Szerokość pasa służebności wynosi 3,4 m.

Wskazane urządzenia przesyłowe zostały posadowione na nieruchomości uczestnika postępowania ad 1 przez poprzednika prawnego wnioskodawcy - Zakłady (...) - Zakład (...), będącego państwową osobą prawną działającą na rzecz Skarbu Państwa. Linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV (...) została wybudowana i załączona pod napięcie dnia 27 lutego 1973r., co wynika z protokołu odbioru technicznego nr (...) Odbioru technicznego dokonała komisja powołana w tym samym dniu, co wynika z przedłożonego dokumentu powołania komisji. Natomiast linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV zasilana ze stacji transformatorowej (...) została wybudowana i załączona pod napięcie dnia 27 lutego 1973r., co wynika ze wskazanego już powyżej protokołu odbioru technicznego nr (...) Odbioru technicznego dokonała komisja powołana w tym samym dniu, co wynika z przedłożonego dokumentu powołania komisji. Przedmiotowa linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV zasilająca stację transformatorową (...), a ta z kolei zasilająca przedmiotową linię napowietrzną niskiego napięcia 0,4 kV. (...) transformatorowa (...) nie znajduje się na nieruchomości uczestnika postępowania ad. 1. Zdaniem wnioskodawcy, skoro istniała stacja transformatorowa, to musiała istnieć zasilająca ją linia napowietrzna średniego napięcia. Również skoro istniała stacja transformatorowa, istniała zasilana z niej linia napowietrzna niskiego napięcia. Wszystkie omawiane urządzenia wybudowano i załączono pod napięcie w tym samym dniu, co bezspornie wynika z przedłożonego protokołu odbioru technicznego nr (...)

Wnioskodawca wskazał, że do objęcia w posiadanie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającej nieruchomość uczestnika postępowania ad 1 względem wszystkich urządzeń elektroenergetycznych doszło najpóźniej w dniu 27 lutego 1973r. Data ta jest początkiem biegu terminu zasiedzenia służebności. Wnioskodawca powołał się na pogląd Sądu Najwyższego, iż przedsiębiorca przesyłowy posiada nieruchomość w zakresie służebności przesyłu od chwili wejścia na grunt w celu wybudowania urządzenia służącego do przesyłania energii elektrycznej. W konsekwencji, to nie data załączenia urządzeń pod napięcie, lecz data wejścia na grunt w celu budowy urządzeń stanowić powinna datę rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia służebności. W dalszej części uzasadnienia wniosku, wnioskodawca wskazał, iż spełnione zostały wszystkie przesłanki zasiedzenia służebności przesyłu, w szczególności powołał się na dobrą wiarę w zakresie posiadania służebności, przez co w niniejszym postępowaniu do zasiedzenia znajdzie zastosowanie 10 letni termin zasiedzenia w zgodzie z art. 172 kc w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 października 1990r. Posadowienie urządzeń przesyłowych na nieruchomości uczestnika postępowania ad. 1, nastąpiło w ramach powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli realizowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, która utraciła swoją moc dopiero z dniem 10 kwietnia 1997r. Inwestycja realizowana była zgodnie z ówczesnie obowiązującymi przepisami prawa. W momencie objęcia służebności w posiadanie, poprzednik prawny wnioskodawcy miał zatem w pełni usprawiedliwione przekonanie o przysługującym mu prawie do korzystania z przedmiotowej nieruchomości w zakresie niezbędnym

do korzystania z posadowionych na niej urządzeń przesyłowych, którego źródła należy upatrywać w przepisach w/w ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Wnioskodawca uzasadnił również następstwo prawne po państwowym przedsiębiorstwie energetycznym.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania – Skarb Państwa – Starosta (...) wniósł o oddalenie wniosku w stosunku do uczestnika postępowania Skarbu Państwa i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu uczestnik wskazał, iż wnioskodawca posiada odpowiedni wachlarz środków prawnych aby dokonać zasiedzenia przedmiotowej w sprawie służebności na własną rzecz. Zgodnie bowiem z jednoznaczłą treścią postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013 r. IV CSK 672/12 „Zgodnie z art. 176 § 1 KC przedsiębiorca energetyczny może doliczyć do swojego (i swoich poprzedników prawnych) okresu posiadania okres posiadania Skarbu Państwa (jako poprzednika w posiadaniu) o ile zostaną spełnione wskazane w tym przepisie przesłanki”. Uczestnik powołał się również na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 r. I CSK 629/14, w którym wskazano, iż służebność przesyłu ustanawiana jest w celu stworzenia przedsiębiorcy korzystającemu z urządzeń, o jakich mowa w art. 49 § 1 k.c. trwałego tytułu do ich posadowienia na cudzych gruntach, co jest warunkiem wykonywania przez niego zadań i uczestniczenia w obrocie gospodarczym przez dostarczanie odbiorcom wody i energii, albo świadczenie dla nich usług. Ustalenie tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych prowadzi do ograniczenia prawa właściciela nieruchomości obciążonej i powinno dotyczyć tylko takiego zakresu korzystania z jego nieruchomości, jaki okaże się niezbędny dla osiągnięcia celów, które przedsiębiorca zamierza realizować przy wykorzystaniu tych urządzeń. Również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r. VI ACA 1113/14 wskazał, że z uwagi na przeznaczenie urządzeń przesyłowych, służebność przesyłu w praktyce można ustanowić wyłącznie na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego (art. 3051 k.c. w zw. z art. 49 k.c.). Jedynie bowiem przedsiębiorstwo zajmujące się doprowadzaniem i odprowadzaniem energii elektrycznej lub w inny sposób eksploatujące konkretne urządzenie przesyłowe korzysta z niego zgodnie z gospodarczo-społecznym przeznaczeniem tego urządzenia, nie jest także możliwe ustanowienie służebności przesyłu w sytuacji, gdy urządzenie przesyłowe nie jest wykorzystywane zgodnie z jego przeznaczeniem.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania – G. K. wniosła o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania od wnioskodawcy na swoją rzecz. Uczestniczka podniosła, iż bieg zasiedzenia rozpoczął się dopiero od 1989r. ewentualnie od daty komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego albowiem w okresie PRL-u poprzednik prawny wnioskodawcy był przedsiębiorstwem państwowym, co oznacza, że jedynie mógł zarządzać majątkiem, ale nie był samoistnym posiadaczem. Jednocześnie uczestniczka wskazała, iż wnioskodawca miał świadomość, iż stawia instalację energetyczną na gruncie stanowiącym prywatną własność jej rodziców, a co za tym idzie działania jego nie broni domniemanie dobrej wiary.

W kolejnej odpowiedzi na wniosek sporządzonej przez profesjonalnego pełnomocnika, któremu uczestniczka G. K. udzieliła pełnomocnictwa w dniu pierwszej rozprawy, pełnomocnik uczestniczki wniósł o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie kosztów postępowania od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu pełnomocnik uczestniczki zakwestionował datę początkową biegu zasiedzenia, gdyż datę początkową biegu zasiedzenia może stanowić dopiero dzień 9 lipca 1993r., a więc data kiedy przekształcono przedsiębiorstwo państwowe w przedsiębiorstwo Zakład (...) w T.. W tym celu przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., sygn. akt IV CSK 291/2009, w którym stwierdzono że: „Okres do 1989 r. nie może być wliczany do okresu zasiedzenia przez przedsiębiorstwo państwowe, jakim był zakład energetyczny. Do tego czasu wszystko było własnością Skarbu Państwa, a zatem i posiadanie było wykonywane na jego rzecz. Zakład sprawował tylko zarząd”. Pełnomocnik zakwestionował również to, by w latach siedemdziesiątych jak i osiemdziesiątych ubiegłego wieku wnioskodawca był posiadaczem samoistnym przedmiotowej instalacji. Zakłady (...) były jedynie dzierżycielami, a nie samoistnymi posiadaczami. Co oznacza, iż początek biegu zasiedzenia można ustalić dopiero na dzień 9 lipca 1993 r. W okresie poprzedzającym 1993 r. przedsiębiorstwa państwowe sprawowały zarząd mieniem państwowym

w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, (tak właśnie SN wyroku z dnia 25 listopada 2008 r., sygn. akt II CSK 346/08). Następnie uczestniczka zakwestionowała przesłankę dobrej wiary, albowiem Zakład (...) miał wiedzę, iż teren na którym posadowił instalację energetyczną nie jest jego własnością, a stanowi własność spadkodawców uczestniczki. Dodatkowo samo posadowienie urządzeń nie jest wystarczające aby uznać tę okoliczność za datę do objęcia w posiadanie służebności nieruchomości. Odnosząc się do twierdzenia wnioskodawcy iż uczestniczka jak i jej spadkodawcy nie sprzeciwiali się korzystaniu z nieruchomości przez zakład Energetyczny zaprzeczono temu twierdzeniu. Zarówno uczestniczka jak i jej spadkodawcy nie posiadali żadnej skutecznej ochrony prawnej przed posadowieniem linii energetycznej oraz korzystaniem przez Zakład z nieruchomości. Uczestniczka dowiedziawszy się o możliwości ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu wobec Zakładu (...) złożyła wniosek o ustanowienie służebności, przedmiotowe postępowanie toczy się przed tut. Sądem (...) pod sygn. akt (...), dlatego też podjęła stosowne kroki prawne, które skutkują przerwaniem biegu zasiedzenia.

W dniu 29 października 2015r. do tutejszego Sądu wpłynął wniosek G. K., przy uczestnictwie (...) S.A. w W. Oddział w T. o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą (...)

Sąd ustalił, co następuje:

Linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV (...) obejmująca jeden słup pojedynczy oraz linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV zasilana ze stacji transformatorowej (...) obejmująca dwa słupy pojedyncze i dwa słupy podwójne posadowiona jest na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości G., gmina U., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka o numerze (...), dla której Sąd (...) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

/Okoliczności bezsporne, a ponadto dowody: wypis z rejestru gruntów – k. 29, mapa zasadnicza – k. 30, odpis zwykły księgi wieczystej k 28/

Właścicielem nieruchomości obejmującej działkę nr (...) jest G. K.. Poprzednio właścicielami nieruchomości byli rodzice uczestniczki, którzy nabyli własność w 1936 r. Uczestniczka mieszka na nieruchomości od dziecka.

/dowody: przesłuchanie uczestniczki k. 141v., odpis zwykły księgi wieczystej k 28, akta księgi wieczystej (...)

Linia napowietrzna średniego napięcia 15 kV G. i linia niskiego napięcia 0,4 kV, załączone zostały pod napięcie dnia 27 lutego 1973r. W dniu tym sporządzono protokół odbioru technicznego nr (...) z którego wynikało, iż urządzenia linii są gotowe do eksploatacji. W roku 1973 dokonano modernizacji linii wraz z posadowieniem stacji transformatorowej, która znajduje się poza nieruchomością uczestniczki. Urządzenia linii napowietrznych cały czas znajdują się na przedmiotowej nieruchomości, w tej samej ilości i przez cały czas są eksploatowane.

/dowody: protokół nr (...) k. 31, powołanie komisji odbioru technicznego k. 32, zużycie materiałów na stację transformatorową k. 33, plan linii 15 kV z datą 27 lutego 1973r. k. 34- 35, zeznania świadka p. Z. S. k. 140 v.

Wieś G. zasilana jest w energię elektryczną od lat 50 ubiegłego wieku. Prąd jest dostarczany przez przedmiotowe linie nieprzerwalnie. Jedyne przerwy jakie mogą istnieć w dostawie, to przerwy związane z awarią energii. Po 1973r. nie były dokonywane większe naprawy linii. Nie ma możliwości wyłączenia przedmiotowej linii ponieważ zasilają oni odbiorców we wsi G.. Są dwie stacje G., tak więc linia ta zasilają większość wsi. Co pięć lat dokonywane są oględziny linii, jeśli zachodzi konieczność to pracownicy wnioskodawcy wchodzi na teren właściciela, a jeśli nie, to oględziny są dokonywane z drogi. Pracownicy wnioskodawcy dokonują konserwacji linii.

/dowody: zeznania Z. S. k. 140v. – 141, przesłuchanie uczestniczki G. K. k. 140-141 co do konserwacji linii przez pracowników wnioskodawcy /

Uczestniczka miała 13 lat jak została posadowiona przedmiotowa linia energetyczna – prąd został puszczony nową linią. Budowa trwała już wcześniej, tj. w 1972r. Nikt nie konsultował z właścicielami przebiegu linii. Prąd na nieruchomości był już wcześniej, jak uczestniczka była małym dzieckiem. Zdarzały się przerwy w dostawie prądu.

/dowód: przesłuchanie uczestniczki G. K. k. 140-141

W dacie posadowienia, przedmiotowe urządzenia przesyłowe i instalacje elektroenergetyczne wchodzące w skład linii energetycznych znajdowały się we władaniu Zakładu (...), wchodzącego w skład przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakłady (...). Następnie w wyniku podziału powstało przedsiębiorstwo pod nazwą Zakład (...) w T.. Następnie zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 09 lipca 1993 roku nr 202/ (...)3 nastąpił podział przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) z siedzibą w T. i przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w T. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. W dniu 31 grudnia 2004 roku nastąpiło przejście Zakładu (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w T. przez E. G. Kompanię Energetyczną uchwałą Nadzwyczajnych Zgromadzeń wszystkich spółek łączonych, a następnie na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 31 grudnia 2004 roku, nastąpiła zmiana nazwy na (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.. Natomiast w dniu (...) roku nastąpiła zmiana nazwy spółki na (...) S.A. w G..

/dowody: Odpis pełny z rejestru przedsiębiorców z KRS wnioskodawcy – k. 11-27, Statut Zakładów (...) z dnia (...) – k. 36- 38, zarządzenie (...) O.. Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985 r. – k. 39, pismo Ministra Przemysłu z dnia 10 stycznia 1989 r. – k. 40, zarządzenie nr 50/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. – k. 41-44, zarządzenie nr 202/URG/(...) Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. – k. 45, postanowienia Sądu (...). – k. 46-48, wypis z aktu notarialnego rep. A nr (...) z dnia 8 października 1997 r. – k. 49-56, wypis z aktu notarialnego rep. A nr (...) z dnia 26 listopada 2004 r. – k.57-75, decyzja z dnia (...) k. 76-77/

Sąd zważył, co następuje.

W niniejszej sprawie stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę, zeznań świadka oraz przesłuchania uczestniczki. Dla ustalenia kolejnych właścicieli nieruchomości w okresie eksploatacji linii energetycznych Sąd z urzędu zbadał księgę wieczystą i akta księgi wieczystej, przy czym okoliczność, iż nieruchomość uprzednio stanowiła własność rodziców uczestniczki nie była sporna między stronami.

Dokumenty, z których przeprowadzono dowód, stanowiły wiarygodny środek dowodowy, gdyż ich rzetelność i autentyczność nie zostały w toku procesu podważone. W ocenie Sądu treść dokumentów wykazujących budowę i odbiór linii energetycznych była jasna i czytelna i nie budziła wątpliwości, iż dokumenty te obejmują urządzenia przesyłowe szczegółowo opisane we wniosku.

Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić wiarygodności zeznaniom świadka Z. S., gdyż były spójne, logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, poza tym częściowo znajdowały potwierdzenie w przedłożonych dokumentach. Przy czym podkreślić należało, iż świadek ten w zakresie wiedzy co do posadowienia urządzeń zeznawał jedynie w oparciu o wiedzę jaką posiadał na podstawie dokumentacji wnioskodawcy, zatem jego zeznania miały jedynie charakter uzupełniający co do stanu faktycznego, który w zakresie daty posadowienia urządzeń ustalany był przede wszystkim na podstawie przedłożonych dokumentów.

Sąd oddalił jako zbędny dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c. a contrario i art. 278 § 1 k.p.c. a contrario) wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki i geodezji, o którego przeprowadzenie wystąpił wnioskodawca. W odniesieniu do biegłego z zakresu elektroenergetyki należy stwierdzić, że lokalizacja linii energetycznych i ich charakterystyka były między stronami bezsporne, natomiast daty wybudowania zostały wykazywane przede wszystkim dokumentami, zatem ich ustalenie nie wymagało wiadomości specjalnych. W odniesieniu zaś do biegłego z zakresu geodezji wypada podkreślić, że oznaczenie przebiegu służebności na mapie w przypadku jej zasiedzenia nie jest potrzebne, gdyż wystarczy słowny opis przebiegu służebności. Przebieg służebności ma przy tym charakter pochodny wobec przebiegu linii energetycznej, która podlega ewidencji geodezyjnej.

W myśl art. 292 k.c., służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy

o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Konstrukcja służebność przesyłu wprowadzona została do polskiego porządku prawnego z dniem 03 sierpnia 2008 roku ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Zgodnie z treścią art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć – na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. – prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). W szczególności przedmiotowe ograniczone prawo rzeczowe może być ustanowione wówczas, gdy rzeczony urządzenia przesyłowe już istnieją, jak również wtedy, gdy mają one zostać dopiero posadowione. Tym samym w pierwszym z przypadków, ustanowienie takiej służebności może być co do zasady uznane za usankcjonowanie istniejącego już stanu rzeczy. W myśl art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych. W szczególności znajduje tu zastosowanie art. 292 k.c. stanowiący o możliwości nabycia rzeczony służebności przez zasiedzenie na rzecz samoistnego posiadacza. Powyższe ma miejsce jednakże tylko wówczas, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Moment powstania urządzenia stanowi przy tym początkową granicę biegu zasiedzenia. Niemniej jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że stan prawny obowiązujący przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, umożliwiał obciążenie nieruchomości służebnością gruntową odpowiadającą swą treścią służebności przesyłu. W uchwale z dnia 7 października 2008 r. (sygn. akt III CZP 89/08, Lex nr 458125) Sąd Najwyższy stwierdził, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej, przy instytucji przesyłu kategoria „nieruchomość władnącej” w ogóle nie występuje, oznaczenie takiej nieruchomości jest więc dla nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu niepotrzebne (por. wyrok SN z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, Lex 484715; uzasadnienie postanowienia z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11, Lex nr 1218185).

Przyjmuje się, iż nabycie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu następuje na zasadach ogólnych w oparciu o przepisy art. 145 k.c. oraz art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. Po wejściu w życie Kodeksu cywilnego terminy zasiedzenia wynosiły 10 lat przy dobrej wierze posiadacza i 20 lat przy jego złej wierze (art. 172 k.c.). Istotna zmiana nastąpiła w dniu 1 października 1990 roku, tj. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.), i polegała na wydłużeniu terminu zasiedzenia do dwudziestu i trzydziestu lat (art. 172 k.c. w aktualnym brzmieniu). Wydłużone terminy zasiedzenia znajdują zastosowanie do biegu zasiedzenia, który rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej (art. 9 ustawy). Natomiast do przypadków zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, będą miały zastosowanie dziesięcioletnie i dwudziestoletnie okresy posiadania, przewidziane w art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tą datą.

Długość terminu zasiedzenia jest zależna od dobrej lub złej wiary posiadacza, przy czym decydujące znaczenie dla oceny tej okoliczności ma moment objęcia nieruchomości w posiadanie. Zgodnie z utrwalonym poglądem dobra wiara posiadacza oznacza usprawiedliwione okolicznościami przekonanie o przysługiwaniu określonego prawa. Art. 7 k.c. przewiduje domniemanie dobrej wiary, które jak trafnie wskazano w judykaturze działa na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego (tak. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13/10.2005r., IC Ck 165/05 niepubl.) Akcentuje się również, że dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza ma znaczenie zgodność z prawem objęcia cudzej nieruchomości w posiadanie, mająca swe źródło, np. w ustawie z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) czy też ustawie z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (jedn. tekst: Dz.U. z 1954 r. Nr 32, poz. 135 ze zm.). Sąd w obecnym składzie nie podziela kierunku interpretacyjnego zakładającego a priori istnienie dobrej wiary przy obejmowaniu w posiadanie urządzeń przesyłowych. W ocenie Sądu, dostrzec bowiem trzeba, że nawet w poprzednim ustroju społeczno-gospodarczym własność prywatna była dostrzegana i uznawana przez prawodawcę, czego wyrazem było proklamowanie w art. 13 Konstytucji PRL z 1952 r. całkowitej ochrony własności osobistej obywateli. Uwzględniając odmienności wcześniejszego ustroju i znacząco większą rolę

państwa, trudno jednak przypisywać organom państwa lub przedsiębiorstwom państwowym brak świadomości wkraczania w sferę własności prywatnej, jeżeli następowało to bez jakiejkolwiek podstawy prawnej. W tym stanie rzeczy nie można wymagać po upływie kilkudziesięciu lat od takich ingerencji od aktualnych właścicieli nieruchomości wykazywania braku podstawy prawnej podejmowanych działań. Przeciwnie, to na następcach prawnych podmiotów naruszających sferę własności powinien ciążyć obowiązek wykazania podstawy prawnej działań podejmowanych przez ich poprzedników. Stanowisko to nabiera szczególnej doniosłości w odniesieniu do działań z końcowych lat istnienia poprzedniego ustroju, gdy rola i świadomość własności prywatnej były nieporównanie większe niż w latach powojennych.

Momentem decydującym o istnieniu dobrej lub złej wiary poprzedników prawnych wnioskodawcy jest chwila przystąpienia do eksploatacji urządzeń przesyłowych, gdyż od tego momentu można mówić o korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia (art. 292 k.c.).

Przesłankami zasiedzenia służebności gruntowej są zatem: posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności oraz upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 10 (20) lub 20 (30) lat, w zależności od tego czy posiadacz był w dobrej, czy w złej wierze.

Bezsporny w sprawie jest fakt, iż wnioskodawca nie posiada innego tytułu prawnego do korzystania z urządzeń przesyłowych usytuowanych na przedmiotowych działkach. Nie budzi żadnej wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie spełniona została przesłanka polegająca na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności. Ponadto żadna ze stron postępowania nie kwestionowała lokalizacji linii energetycznych i ich charakterystyki.

W ocenie Sądu nie ulega również wątpliwości, że uczestnik w zakresie wszystkich linii energetycznych objętych niniejszym postępowaniem jest następcą prawnym Zakładów (...) - Zakładu (...). Poprzednik prawny wnioskodawcy stał się z mocy samego prawa samodzielnym podmiotem posiadającym prawo do składników mienia państwowego, którym dotychczas jedynie zarządzał w dniu 5 grudnia 1990 roku tj. w dniu w którym na podstawie art. 2 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. nr 79, poz. 464 ze zm) nastąpiło „uwłaszczenie” posiadanych do tej pory przez przedsiębiorstwa państwowe składników mienia państwowego pozostających do tego dnia w ich zarządzie. Decyzje uwłaszczeniowe wydane na podstawie z art. 2 ust. 3 cyt. ustawy miały jedynie charakter deklaracyjny. Należy podkreślić, iż wnioskodawca załączył do wniosku decyzję Wojewody z dnia (...) (GP.II. ((...) (...) wydaną na podstawie wskazanej powyżej ustawy. W uzasadnieniu wyroku z dnia (...) roku wydanego w sprawie V CSK 26/14 Sąd Najwyższy podkreślił, że do posiadania służebności stosuje się tylko odpowiednio przepisy o posiadaniu. W literaturze przeważa pogląd, że do posiadania nie stosuje się przepisu art. 349 -351 k.c. a nawet zapatrywanie, że nie stosuje się także przepisu art. 348 k.c. W przypadku zatem posiadania służebności przesyłowej w zasadzie wydanie rzeczy polega na przejściu przedsiębiorstwa przesyłowego, którego użyteczność jest zwiększana przez korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności gruntowej (wyrok SN z 3 stycznia 1969 roku III CRN 271/68, OSNCP 1969, poz. 177). W orzecznictwie przyjmuje się przy tym, że posiadanie jest czynnością faktyczną co oznacza, że wszelkie wypadki uwłaszczenia z mocy ustawy oznaczają jednocześnie przeniesienie posiadania.

W niniejszej sprawie wnioskodawca domagał się ustalenia zasiedzenia służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu dwóch linii napowietrznych: średniego napięcia 15 kV (...) i niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej (...). Wnioskodawca powoływał się na dobrą wiarę, w związku z czym jego zdaniem do zasiedzenia doszło po upływie 10 lat od podłączenia linii do zasilania, tj. od dnia 27 lutego 1973r.

Sąd uznał, iż wnioskodawca wykazał początek biegu terminu zasiedzenia służebności wskazany powyżej. Jak wynikało bowiem z przedłożonego protokołu technicznego, linie te w dacie 27 lutego 1973r. były gotowe do eksploatacji. Co więcej z przesłuchania uczestniczki wynikało, iż prąd na nieruchomości był już wcześniej, gdy była ona małą dziewczynką (uczestniczka urodziła się w (...) r.), a przesyłany był linią posadowioną na drewnianych słupach. Dodatkowo uczestniczka potwierdziła, iż lina posadowiona została na nieruchomości gdy miała 13 lat. W kontekście

tych zeznań oraz zeznań świadka Z. S., który zeznał, iż jeśli jest protokół odbioru linii to linia jest podłączana pod napięcie, brak było podstaw do zakwestionowania faktu, by w tej dacie linia została podłączona pod napięcie.

W niniejszej sprawie według poczynionych ustaleń, wnioskodawca nie legitymował się jakimkolwiek tytułem prawnym, na którego podstawie mogło zostać ustanowione na nieruchomości ograniczone prawo rzeczowe odpowiadające treści obecnej służebności przesyłu. Wnioskodawca nie udowodnił, by założenie linii energetycznych nastąpiło w ramach powszechnej elektryfikacji (co wymagałoby przedłożenia choćby zarządzenia o powszechnej elektryfikacji przewidzianego w art. 1 powołanej ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli) lub w szczególnym trybie wywłaszczenia (co wymagałoby przedłożenia decyzji zawierającej odpowiednie zezwolenie przewidziane w art. 35 powołanej ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości). Dlatego zdaniem Sądu wnioskodawca nie miał też podstaw przyjmować, że przysługuje mu uprawnienie do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nie mogła zatem zostać mu przypisana dobra wiara. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2013 roku V CSK 440/12). Zdaniem Sądu, jeżeli powołujący się na dobrą wiarę wnioskodawca prowadzący profesjonalną działalność na dużą skalę i dysponujący obsługą prawną – wskazał takie dokumenty i przywołał takie okoliczności, które w żaden sposób nie usprawiedliwiają jego przeświadczenia o istnieniu tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości, to uznać trzeba, że domniemanie wynikające z art. 7 k.c. zostało wzruszone. Uczestniczka dodatkowo zeznała, iż ani ona, ani jej poprzednicy prawni nigdy nie wyrazili zgody na korzystanie z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

W konsekwencji Sąd przyjął, że przystąpienie do eksploatacji linii wysokiego napięcia nastąpiło bez podstawy prawnej i poprzednikom wnioskodawcy należy przypisać złą wiarę. Bieg terminu zasiedzenia dla posiadacza w złej wierze wynosił 20 lat, które od dnia 27 lutego 1973r. upłynęło w dniu 27 lutego 1993r. Ponieważ w dniu 1 października 1990 roku, tj. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) nastąpiło wydłużenie terminu zasiedzenia do dwudziestu i trzydziestu lat dla posiadaczy w złej wierze (art. 172 k.c. w aktualnym brzmieniu), a wydłużone terminy zasiedzenia znajdowały zastosowanie do biegu zasiedzenia, który rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, uznać należało, iż termin zasiedzenia uległ wydłużeniu do lat 30 i ostatecznie upłynął w dniu 27 lutego 2003 r.

Jak już powyżej wskazano, treść służebności przesyłu i opis ich przebiegu nie były sporne między wnioskodawcą a uczestnikami.

Mając na uwadze wskazane okoliczności wniosek podlegał uwzględnieniu o czym orzeczono na podstawie art. 292 kc w zw. z art. 172 kc w zw. z art. 176 kc jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Na marginesie dodać należało, iż wniesienie przez uczestniczkę wniosku o ustanowienie służebności przesyłu w dniu 29 października 2015r. nie miało znaczenia w niniejszej sprawie, gdyż przerwanie biegu zasiedzenia nastąpiło po upływie 30 lat, a więc po upływie minimalnego wymaganego terminu dla stwierdzenia zasiedzenia.

O kosztach postępowania orzeczono jak w punkcie II sentencji postanowienia na podstawie art. 520 § 1 kpc gdyż – mimo sprzeczności interesów stron – Sąd nie dostrzegł podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady postępowania nieprocesowego przewidującej ponoszenie przez każdego z uczestników kosztów postępowania związanych ze swoim udziałem w sprawie.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

- (...)

- (...)

3. (...)

(...)